

ŠKOLSKI PROJEKTI KAO OBLIK SUVREMENA POUČAVANJA

SCHOOL PROJECTS AS A FORM OF MODERN TEACHING

Gorana Hasel, Osnovna škola Ivana Mažuranića, Vinkovci

gorana.hasel@gmail.com

Darija Benaković, Osnovna škola Mitnica, Vukovar

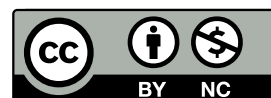
darijabe1@gmail.com

UDK / UDC: 027.8:37.091.33(083.9)

Stručni rad / Professional Paper

Primljeno / Received: 15. 1. 2026.

Prihvaćeno / Accepted: 29. 1. 2026.

Sažetak

Cilj. Cilj je ovoga rada prikazati projekte koji potiču istraživačko učenje i suradnju učenika, kako bi se iskustveno dosegla viša razina znanja povezana sa stvarnim životnim situacijama.

Pristup/metodologija/dizajn. Radom su prikazane različite primjene projekata u dvjema školama čime su vidljive brojne mogućnosti njihova uključivanja u nastavu, te dobiti za sudionike.

Rezultati. Najvažniji rezultat projekta jest stjecanje novih znanja i kompetencija sudionika. Usvajanje novih metoda učenja, primjena naučenoga u novim situacijama, te spremnost za daljnje učenje.

Praktična primjena. Primjeri projekata, kao i koraci u njihovoj provedbi, primjenjivi su u svim školama, a ovaj rad može biti vodič pri organizaciji školskih projekata.

Društveni značaj. Projekti su 'poligon' za vježbanje međusobnih odnosa i suradnje kako bi se ostvario zajednički cilj, što je uvjet za dobre odnose u društvu.

Originalnost/vrijednost. Rad prikazuje projekte nastale na temelju potreba učenika i učitelja u tim školama. Njihovim se provođenjem utječe na otklanjanje uočenih poteškoća ili nedostataka.

Ključne riječi

inovacije u nastavi; nastava; suradnja; školski projekt; učenje

Summary

Objective. The aim of this paper is to present projects that encourage inquiry-based learning, and students' collaboration in order to reach a higher level of knowledge related to real-life situations through experience.

Approach/methodology/design. The paper presents various project applications in two schools which demonstrates numerous possibilities of their inclusion into teaching, as well as the benefits for the participants.

Results. The most important result of the project is participants' acquisition of new knowledge and competences. Adoption of new learning methods, application of acquired knowledge in new situations and readiness for continuous learning.

Practical application. The project examples and steps in their implementation are applicable in all schools, and this paper can be a school projects organisation guide.

Social significance. Projects are a sort of 'training ground' for practicing mutual relationships and collaboration in order to achieve a common goal, which is a prerequisite for good relations in a society.

Originality/value. The paper presents projects created in accordance with the needs of the students and teachers in these schools. Their implementation influences the resolution of observed difficulties or shortcomings.

Keywords

innovations in teaching; teaching; collaboration; school project; learning

1. Dobrobiti školskih projekata u suvremenom obrazovanju

Školski projekti danas predstavljaju jedan od najučinkovitijih načina učenja jer potiču aktivnost, kreativnost i suradnju među učenicima. Projektnim pristupom učenici ne usvajaju znanje samo iz udžbenika, nego ga povezuju sa stvarnim životom, razvijaju kritičko mišljenje, empatiju i osjećaj odgovornosti prema zajednici.

Projekti omogućuju integraciju različitih područja učenja, od jezika i umjetnosti do znanosti, ekologije i digitalnih tehnologija. U njima učenici istražuju, stvaraju i surađuju, a učitelji postaju mentori i podrška u procesu otkrivanja. Takav način rada razvija kompetencije 21. stoljeća: komunikacijske, socijalne, medijske i građanske vještine.

Klippert (2001) navodi kako se rad na projektu i drugi oblici rada i učenja u kojima učenici snose odgovornost mogu uspješno ostvariti samo ako su učenici naučili raditi u malim grupama, međusobno si pomagati i pružati podršku, kontrolirati i kritizirati, vizualizirati i prezentirati, voditi razgovore i raspravljati

Školskim projektima jača se pozitivna školska klima i osjećaj zajedništva. Učenici doživljavaju školu kao prostor u kojem mogu izraziti svoje ideje, doprinijeti društvu i naučiti misliti izvan okvira. Time škola postaje mjesto rasta, suradnje i stvaranja – a učenje trajno, smisleno i usmjereno na čovjeka.

2. Sva lica knjiga – projekt koji povezuje čitanje, znanje i život

U vrijeme digitalne komunikacije i brze dostupnosti informacija školska knjižnica ostaje jedno od rijetkih mjesta gdje se čitanje, promišljanje i izražavanje potiču na cjelovit i smislen način. Upravo se iz te ideje 2022. godine rodio projekt *Sva lica knjiga*. Tijekom tri godine projekt je prerastao iz knjižnične inicijative u sveobuhvatan školski program

koji povezuje učenike, nastavnike i zajednicu.

Temeljna ideja projekta bila je pokazati kako knjiga može imati mnoga lica – može poučavati, nadahnjivati, povezivati ljude i poticati empatiju, kritičko mišljenje i stvaralaštvo. Ciljevi su bili usmjereni na cjelovit razvoj učenika: poticanje čitanja i čitateljskih navika, razvijanje kritičkog mišljenja i medijske pismenosti, promicanje tolerancije i nenasilne komunikacije, povezivanje književnosti s drugim znanstvenim i umjetničkim područjima, jačanje ekološke svijesti te poticanje samostalnog i odgovornog učenja.

Projekt se temeljio na integriranom i iskustvenom učenju. Aktivnosti su povezivale nastavu hrvatskog jezika, školsku knjižnicu, stručnu službu i različite nastavne predmete. Korišteni su raznovrsni oblici rada: čitateljske radionice, kvizovi, digitalni projekti, izložbe, natjecanja, preventivni programi, ekoakcije i susreti s autorima, a u projekt su bili uključeni svi učenici od 1. do 8. razreda, čime je ostvarena potpuna inkluzivnost i zajedništvo školske zajednice.

Prva godina projekta bila je posvećena poticanju čitanja te razvoju emocionalne i socijalne pismenosti. Održane su aktivnosti poput školskog natjecanja u čitanju naglas, izložbe *Sva lica knjiga*, stvaranja blackout poezije povodom Dana sjećanja na Vukovar, aktivnosti *Sudnica* u sklopu Dana ljudskih prava te programa *Čitaj mi!* na Svjetski dan čitanja naglas. Knjižnica se tada afirmirala kao središte kulturnog i odgojnog života škole.

Slika 1.: Prikaz aktivnosti 1

Druga godina donijela je širenje projekta i veće usmjeravanje učenika prema digitalnim alatima, ekologiji i prevenciji nasilja. Učenici su koristili alate poput *Canve*, *Pixtona*, *Book Creatora* i *Quizziza*, a uvedene su i teme medijske pismenosti i sigurnosti na internetu. Posebno su se istaknule aktivnosti poput *Bookflix-a*, *Alata za moderno doba*, *Dana ružičastih majica*, ekoakcija *Misli zeleno* te susret s autorom Marijanom Gubinom.

Treća godina projekta obilježena je međunarodnom suradnjom i uključivanjem znanstvenih te inkluzivnih tema. Učenici su čitali slovenske autore, sudjelovali u predavanjima *Dohvati svemir* i *Svemirski escape room*, družili se s Damirom Hoykom, istraživali

projektom Dar disleksije te organizirali humanitarni božićni sajam. Naglasak je bio na iskustvenom učenju, kreativnosti i empatiji.

Tijekom tri godine provedbe projekt je ostvario brojne pozitivne učinke: učenici su razvili čitateljske, komunikacijske i izražajne vještine, ojačali digitalne i medijske kompetencije, pokazali veću empatiju i ekološku osviještenost te pridonijeli stvaranju pozitivnije i suradničke školske klime. Školska knjižnica postala je središte kulturnog, odgojnog i socijalnog života Škole.

Slika 2.: Prikaz aktivnosti 2

Projekt *Sva lica knjiga* pokazao je kako knjiga i knjižnica, čak i u digitalnom dobu, zadržavaju snažnu transformacijsku moć. Knjiga je bila polazište za dijalog, istraživanje, kreativnost i društvenu odgovornost. Učenici su uz pomoć digitalnih alata, timskog rada i kreativnih radionica učili kako čitati, promišljati i djelovati.

S obzirom na sve navedeno, projekt je ostvario trostruku svrhu prema Dryden i Vos

(2002): učenje o specifičnim predmetima i kako ih učiti brže, bolje i lakše; razvoj općih sposobnosti koje se mogu primjenjivati u drugim područjima i razvoj osobnih sposobnosti koje se mogu primjenjivati u svemu što netko čini.

Ovaj projekt potvrđuje kako čitateljske i kulturne aktivnosti mogu biti temelj cjelovitog odgoja i obrazovanja. Kombinacijom književnosti, digitalnih tehnologija, ekologije i humanitarnog djelovanja stvoren je suvremen, inkluzivan i empatičan model škole. U budućnosti se planira nastavak međunarodnih projekata čitanja, uključivanje učenika kao ambasadora čitanja, razvoj digitalnih publikacija i jačanje suradnje s lokalnim institucijama – kako bi knjiga i dalje imala mnoga lica u životu mladih čitatelja.

3. Cjelogodišnji školski projekt

Školski se projekti uobičajeno dijele na kratkoročne i dugoročne, te na one koji obuhvaćaju sadržaje jednoga ili više predmeta. Cjelogodišnji školski projekti složeni su projekti koji objedinjuju obilježja raznih projekata: predmetne projekte, razredne projekte, projekte kraćeg i dužeg trajanja. Svi cjelogodišnji školski projekti imaju sličnu svrhu: šire i detaljnije obrađivanje određene teme u svim predmetima i izvannastavnim aktivnostima, zajedništvo svih učenika i djelatnika škole, razvijanje kreativnosti, istraživačkog duha, suradničkih vještina, istraživanje novih metoda rada i pronalaznje poveznica među predmetima, razvoj učeničkih kompetencija (i učiteljskih), povezanost nastavnih sadržaja sa stvarnim životom.

Mattes (2007) navodi kako su projekti kooperativno učenje sa šansom individualizacije te da svi sudionici mogu prema svojim interesima i sposobnostima dati prilog uspješnoj provedbi.

Ovakav se projekt koncipira kao mozaik raznih, brojnih aktivnosti utemeljenih na istoj temi, usmjerenih na ostvarivanje velikog broja ishoda i očekivanja planiranih kurikulumom. Dakle, svaki učitelj u okviru svoga predmeta osmišljava aktivnosti i vremenik njihova provođenja tijekom godine kako bi učenicima bilo ponuđeno ostvarivanje ishoda kroz neku novu temu koja, na određeni način, omogućuje stjecanje novih kompetencija učenicima i učiteljima.

Prema Juranko (2016) u projektu se važnost pridaje samom procesu dolaska do rezultata, nego sadržaju koji se na tom putu koristi, te se sudionicima pruža mogućnost iskustva koje nadilazi intelektualno učenje i potiče cjelovit razvojni proces učenika.

3.1. Koraci u provedbi cjelogodišnjeg školskog projekta

Kako bi se dobilo što više prijedloga tema i time obuhvatilo više područja ljudskoga života, korisno je dati svim učiteljima mogućnost predlaganja teme. Ako školski tim za kvalitetu na kraju školske godine provodi evaluaciju, to je dobar trenutak za predlaganje tema za sljedeću godinu. Naime, učitelji su vjerojatno primijetili tijekom školske godine da je potrebno učenicima približiti neku temu ili je prisutan nekakav problem koji bi u sljedećoj školskoj godini trebalo riješiti, pa svoj prijedlog teme mogu temeljiti upravo na zapažanjima iz svakodnevnog rada. Prikupljene prijedloge može se dati na glasovanje te se tako iskristalizira tema zanimljiva i korisna većini učitelja. Time su završeni prvi i drugi korak u ostvarenju cjelogodišnjeg projekta.

Budući da je riječ o složenom projektu, preporučljivo je imenovati koordinatora projekta (3. korak) koji će uskladiti vremenike aktivnosti, prijedlozima pomagati i usmjeravati one učitelje koji budu imali poteškoće pri planiranju vlastitih aktivnosti. Koordinator o poteškoćama i posebnostima rada na projektu izvješćuje ravnatelja te dogovara promjene rasporeda kada je to potrebno. Najčešće je koordinador projekta osoba čija je predložena tema izabrana najvećim brojem glasova učitelja, ali može biti i netko drugi tko to želi ili koga imenuje ravnatelj.

U sljedećem koraku koordinator piše kurikulum i plan provedbe projekta, o čemu se dogovara sa svim učiteljima. Pokazalo se učinkovitim stvaranje dijeljenoga dokumenta otvorenoga za uređivanje svim učiteljima u koji samostalno upisuju planirane aktivnosti i vrijeme provedbe. Osim što su tako sve aktivnosti nabrojane i vidljiva je njihova raznolikost i kreativnost, ovakav zajednički dokument postaje zbirka ideja koje svi mogu iskoristiti, prilagoditi svome predmetu, razredu i ishodima.

Najvažniji korak jest provedba projekta koju svaki učitelj osmišljava samostalno, jednokratno ili više puta tijekom godine, a u većini slučajeva tema projekta se provlači skoro kroz svaki nastavni sat. U aktivnosti se, prema sposobnostima, uključuju svi učenici, što znači da svaku temu treba učiniti inkluzivnom.

Na kraju nastavne godine dobro je organizirati javni prikaz projekta kako bi svi učenici i učitelji, kao i zainteresirana javnost, vidjeli koliko se duboko i široko može obraditi neka tema, kojim su se znanjima i vještinama obogatili sudionici projekta tijekom njegove provedbe i što je nastalo kao proizvod projekta. Prikaz projekta može se organizirati kao dan otvorenih vrata, projektni dan, dan novih vještina, dan suradnje i zajedništva i sl.

Završni korak svakog projekta jest evaluacija koja može biti sastavni dio godišnje evaluacije koju provodi tim za kvalitetu. Rezultati i komentari prikupljeni evaluacijom postaju putokaz za provođenje sljedećih projekata, jer se primjenjuju aktivnosti ili organizacija koja se pokazala korisnom, a izbjegava se ono što je bilo poteškoća u provedbi projekta.

3.2. Primjeri tema godišnjih školskih projekata

Teme mogu biti raznolike i dobro je svake godine odabrati temu iz drugog područja. Ne odgovara svaka tema jednako svakom nastavnom predmetu i provođenje projekta traži dodatni napor i kreativnost učitelja kako teme vlastitoga predmeta povezati s temom godišnjega školskoga projekta. Prilika je to učiteljima za istraživanje širine i dubine vlastitoga predmeta i svojih kompetencija. Rašić (2022) navodi da način implementacije projekta u nastavu i njegovo trajanje određuje sam učitelj prema vrsti i temi projekta i trajanju samoga projekta, te ima slobodu i autonomnost u procesu implementacije. To nije jednostavno i važno je pohvaliti i naglasiti sve metodičke novine koje učitelji unesu u svoj rad na projektu, i upravo zato je važno svake godine odabrati temu iz drugoga područja kako bi ulaganje dodatnih napora bilo ravnomjerno raspoređeno na sve učitelje i stručne suradnike. Ponekad se tema godišnjega projekta tako dobro uklapa u sadržaje predmeta da učitelj gotovo uopće ne mora osmišljavati dodatne sadržaje i poveznice s projektom.

U OŠ Mitnica u posljednjih deset godina teme godišnjih školskih projekata bile su sljedeće: *Zdrav okoliš, zdrava hrana; Australija; Profesionalna orijentacija i usmjeravanje; Kulturna baština; Obitelj i škola čine dobro zajednici; Bonton; Putujemo Hrvatskom; Igre iz djetinjstva; Osigurajmo ETI budućnost: ekologija, tehnologija poučavanja, inkluzija; Manje mobitela, više druženja / Usmjereni jedni na druge i Domaćinstvo - razvoj životnih vještina.*

**Projekt Australija
2016./2017.**

Slika 3.: Projekt *Australija*

Vidljiva je velika tematska raznolikost, ali najvažnije je da je svaka tema otvorila nova područja učenja i povezivanja s uobičajenim nastavnim sadržajima. U okviru svakoga projekta ostvaruju se i očekivanja međupredmetnih tema što je uvijek dodana vrijednost sadržaja.

Kako to može izgledati u praksi pokazat će primjer projekta na temu *Australije*. Na nastavi hrvatskog i stranih jezika svi primjeri za obradu jezičnih sadržaja odnose se na Australiju. Od vrsta riječi, pa sve do složenih rečenica, naglasaka, frazema, kao i pravopisna pravila uče se i uvježbavaju na primjerima vezanim uz Australiju. Medijska kultura približila je učenicima neko filmsko ostvarenje na istu temu. Matematički zadaci riječima za temu također imaju podatke o Australiji, a učenje i uvježbavanje osne simetrije i preslikavanja uključivalo je najpoznatije biljke i životinje Australije. Geografija, Biologija, Priroda bave se geografskim posebnostima, te prirodnim obilježjima Australije. Sati Glazbene kulture poslužili su kako bi se učenike upoznalo s glazbenom tradicijom i suvremenim glazbenim smjerom. Na satovima Likovne kulture učenici su se izražavali tehnikom pointilizma koja je obilježila aboridžinsku kulturu... Odabrana je tema obilježila i školske događaje pa su tako školske maškare prikazale maske vezane uz australsku kulturu, tradiciju, običaje, a uoči Dana škole bio je organiziran projektni dan kada je za sve učenike škole i goste prikazano sve što se tijekom projekta ostvarilo, naučilo, izradilo.

3.3. Uloga knjižničara u godišnjem školskom projektu

Standardom za školske knjižnice (Standard za školske knjižnice NN 61/2023) definirano je da su školske knjižnice informacijsko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole, a školski su knjižničari većinom uključeni u sve školske događaje, pa tako i u godišnji školski projekt.

Uspješnost projekta uvjetuje njegova dobra organizacija. Knjižničar sudjeluje u planiranju aktivnosti, razrađuje vremenik projekta, potiče i usmjerava suradnju između

učitelja i stručnih suradnika, a u slučaju organizacije projektnoga dana, knjižničar sudjeluje i u rasporedu dežurstava učitelja, organizaciji radnog dana.

Izložbe, radionice, kvizovi, susreti s gostima, prigodni panoi, konkretne su aktivnosti koje školski knjižničar prilagođava temi projekta i nudi učenicima i učiteljima kako bi se na drukčiji način informirali i učili. Ako je tijekom projekta ostvarena suradnja s vanjskim suradnicima, knjižničar izrađuje zahvalnice za suradnju.

Budući da svaki projekt završava nekim konkretnim proizvodom, mjerljivim rezultatom, knjižničar je najčešće zadužen za prikaz rezultata projekta u nekom digitalnom alatu/formatu, objedinjuje postignuća iz svih nastavnih predmeta u obliku izvješća za učiteljsko vijeće, te priprema izvješće za javnost koje se objavljuje na mrežnim stranicama škole. Pojedini projekti rezultiraju brošurama koje može biti tiskana, što se u današnje vrijeme rijetko događa zbog visokih troškova, a najčešće je digitalna i kao takva praktičnija za objavu, te je sukladna navikama suvremenoga čovjeka koji se sve više okreće digitalnim izdanjima.

Završetak svakoga projekta je evaluacija. Knjižničar sudjeluje i u ovom dijelu projekta izrađujući pitanja za procjenu i samoprocjenu, izvješćuje o evaluaciji članove učiteljskoga vijeća, te sudjeluje u izboru teme za godišnji školski projekt za sljedeću školsku godinu.

4. Zaključak

Odgojno-obrazovni rad je *živi* proces, stalno se mijenja i prilagođava suvremenom trenutku i dionicima koji u njemu sudjeluju, a ponajviše se prilagođava učenicima, njihovim potrebama i mogućnostima učenja. Rad na projektima jedan je od načina prilagodbe suvremenom učeniku kojim se nastoje otkriti i potaknuti novi pristupi, razvoj kompetencija samostalnog istraživačkog rada svih sudionika.

Osim konkretnih rezultata, većina školskih projekata završava zaključkom/spoznajom da svi dionici mogu bolje, više, kvalitetnije raditi i učiti ako to žele i ako su spremni prihvatiti nove metode i uloge. Uobičajene nastavne sadržaje moguće je pretvoriti u izazove ako im se pristupa na neuobičajeni način, vezanjem uz neku novu temu. Projekti su pokazatelj da se može učiti sudjelovanjem u zabavnim aktivnostima te da se najbolje uči onda kada učenici nisu ni svjesni učenja, nego koriste postojeće znanje kako bi dostigli novu, višu razinu spoznaje. U suvremenom se svijetu čovjek sve više osamljuje, otuđuje, iako povezanost preko društvenih mreža i digitalnih komunikacijskih uređaja stvara privid povezanosti i društvene aktivnosti. Školski projekti potiču stvarnu povezanost i suradnju na zajedničkim zadacima, sudionici su usmjereni jedni na druge s ciljem iscrpnijeg i kvalitetnije ostvarenja projektnih zadataka i ciljeva. Možda je najvažnija dodana vrijednost školskih projekata što učenici i učitelji dobivaju priliku bolje se međusobno upoznati, otkrivaju se darovitosti, vještine, širina informiranosti o nekim temama što se može mudro iskoristiti i u ostalim segmentima nastave na dobrobit učenika.

6. Literatura i izvori

1. Dryden, G., i Vos, J. (2002). *Revolucija u učenju*. Zagreb: Educa.
2. Juranko, G. (2016). *Školski projekti: primjeri aktivnog učenja i poučavanja* (Diplomski rad, Sveučilište u Zadru, Zadar). Preuzeto 29.12.2025. s <https://repozitorij.unizd.hr/object/unizd:164/FILE0>
3. Klippert, H. (2001). *Kako uspješno učiti u timu*. Zagreb: Educa.
4. Mattes, W. (2007). *Nastavne metode*. Zagreb: Naklada Ljevak.
5. Rašić, M. (2022). Projektna nastava u suvremenoj školi – stara inovacija. *Časopis za odgojne i obrazovne znanosti Foo2rama*, 6(6). Preuzeto 20.12.2025. s <https://hrcak.srce.hr/file/432756>
6. Standard za školske knjižnice NN 61/2023. Preuzeto 04.01.2026. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_06_61_1024.html